

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS
PAREIGŪNAS

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl Belgijos Karalystės, Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Ispanijos Karalystės, Prancūzijos Respublikos, Italijos Respublikos, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės, Nyderlandų Karalystės, Austrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Portugalijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos, Slovakijos Respublikos ir Švedijos Karalystės iniciatyvos, kuria siekiama priimti Tarybos sprendimą dėl Eurojusto stiprinimo, iš dalies keičiantį Sprendimą 2002/187/TVR

(2008/C 310/01)

EUROPOS DUOMENŲ APSAUGOS PRIEŽIŪROS PAREIGŪNAS,

atsižvelgdamas į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 286 straipsnį,

atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, ypač į jos 8 straipsnį,

atsižvelgdamas į 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyvą 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo,

atsižvelgdamas į 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo, ypač į jo 41 straipsnį,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ

I. ĮVADINĖS PASTABOS

1. 2008 m. vasario 27 d. Oficialiajame leidinyje buvo paskelbta 14 valstybių narių iniciatyva, kuria siekiama priimti Tarybos sprendimą dėl Eurojusto stiprinimo, iš dalies keičiantį Sprendimą 2002/187/TVR ⁽¹⁾.
2. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDAPP) nebuvo paprašyta suteikti konsultaciją dėl šios iniciatyvos. Todėl jis pateikia šią nuomonę savo paties iniciatyva, kaip

yra pateikęs savo nuomonės dėl iniciatyvos siekiant priimti Tarybos sprendimą dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje (Priemo sutartis), ir dėl iniciatyvos siekiant priimti Tarybos sprendimą dėl ankstesnio Tarybos sprendimo įgyvendinimo ⁽²⁾. EDAPP mano, kad ši nuomonė turėtų būti paminėta Tarybos sprendimo preambulėje, kaip kitos jo nuomonės yra paminėtos daugelyje teisės aktų, priimtų Komisijos pasiūlymu.

3. Valstybė narė ar valstybių narių grupė, kuri imasi iniciatyvos dėl teisinės priemonės pagal ES sutarties VI antraštinę dalį, nėra teisiskai įpareigota prašyti EDAPP konsultacijos, tačiau pagal taikomas taisykles nekliudoma pateikti prašymą dėl tokios konsultacijos. EDAPP apgailestauja dėl to, kad valstybės narės šiuo atveju nepaprašė konsultacijos, kadangi nemaža iniciatyvos dalis yra susijusi su asmens duomenų tvarkymo sąlygomis.

4. Lygiai taip pat jis apgailestauja dėl to, kad kartu su iniciatyva nebuvo pateiktas poveikio vertinimas ⁽³⁾. Tai būtina siekiant padidinti skaidrumą ir apskritai pagerinti teisėkūros proceso kokybę. Europos Sąjungos piliečiams nėra lengva

⁽¹⁾ OL C 54, 2008 2 27, p. 4.

⁽²⁾ 2007 m. balandžio 4 d. nuomonė dėl 15 valstybių narių iniciatyvos siekiant priimti Tarybos sprendimą dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje (OL C 169, 2007 7 21, p. 2) ir 2007 m. gruodžio 19 d. nuomonė dėl Vokietijos Federacinės Respublikos iniciatyvos siekiant priimti Tarybos sprendimą dėl Sprendimo 2007/.../TVR dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje, įgyvendinimo (OL C 89, 2008 4 10, p. 1).

⁽³⁾ Iniciatyva paaiškinama aiškinamajame memorandume (jis nėra paskelbtas Oficialiajame leidinyje, tačiau su juo galima susipažinti Tarybos viešame registre). Tačiau šiuo memorandumu neišsprendžiami skaidrumo trūkumo (ir kt.) klausimai, nagrinėjamo šioje nuomonėje.

suprasti, kodėl šis aspektas yra įprasta teisėkūros proceso dalis tuo atveju, kai pasiūlymus pateikia Komisija, tačiau valstybėms narėms ėmusis iniciatyvos tai nėra taikoma.

5. Šiuo atveju kartu pateiktuose dokumentuose būtų pagristas poreikis skubiai iš dalies pakeisti Sprendimą 2002/187/TVR. Šiomis aplinkybėmis būtina pabrėžti, kad iniciatyvos buvo imtasi siekiant priimti teisinį dokumentą prieš pat įsigaliojant Lisabonos sutarčiai. Pagal šią Sutartį pasikeis Eurojusto statusas, *inter alia*, dėl to, kad ES sutarties ramsčių struktūra bus panaikinta.
6. Baigdamas įvadines pastabas, EDAPP primena, kad 14 valstybių narių pateikė antrą glaudžiai susijusią iniciatyvą siekiant priimti Tarybos sprendimą dėl Europos teisminio tinklo⁽⁴⁾. EDAPP nepateiks nuomonės dėl pastarosios iniciatyvos, kadangi asmens duomenų apsaugos požiūriu ji yra mažiau reikšminga. Informacija, kuri platinama Europos teisminiame tinkle, kaip siūloma tos iniciatyvos 8 straipsnyje, paprastai nėra susijusi su asmens duomenimis.

II. BENDRI KLAUSIMAI

Iniciatyva ir jos kontekstas

7. Konstatuojamosiose dalyse teigiama, kad iniciatyva siekiama toliau stiprinti Eurojusto operatyvinių veiksmingumą. Šis tikslas atitinka tolesnio Eurojusto vystymosi, kaip logiško šios organizacijos tobulinimo, supratimą. Dar 2004 m. lapkričio mėn. Hagos programoje⁽⁵⁾ Europos Vadovų Taryba paprašė Komisiją apsvarstyti tolesnį Eurojusto vystymąsi. 2007 m. spalio mėn. Komisijos pateiktą komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui „Eurojusto ir Europos teisminio tinklo vaidmuo kovojant su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu Europos Sąjungoje“⁽⁶⁾. Šiame komunikate daroma išvada, kad sprendimą dėl Eurojusto būtina iš dalies pakeisti siekiant sudaryti Eurojustui sąlygas plėtoti bendradarbiavimo potencialą ir galiausiai tapti labai svarbiu subjektu kovojant su organizuotu nusikalstamumu ir terorizmu Europoje.
8. EDAPP taip pat primena, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (Lisabonos sutarties) 85 straipsnyje išplečiamas Eurojusto teisinis pagrindas palyginus su dabartiniu teisiniu pagrindu, nustatytu ES sutarties 31 straipsnio 2 dalyje. Sutarties dėl Sąjungos veikimo 85 straipsnyje, *inter alia*, minimas kriminalinių nusikaltimų tyrimų pradėjimas. Šios Sutarties 86 straipsnyje nustatyta, kad Taryba Eurojusto pagrindu gali įkurti Europos prokuratūrą.

9. Komunikate pažymima, kad Eurojusto operatyvinė veikla yra sėkminga. Gerokai didėja Eurojusto išnagrinėtų bylų skaičius. Tačiau komunikate taip pat pažymima, kad dėl šio vystymosi reikia išaiškinti ir sustiprinti Eurojusto nacionalinių narių ir kolegijos įgaliojimus. Komunikate parodomi šiuo metu galiojančio pagrindo, kuris neužtikrina nacionalinių narių ir kolegijos pakankamų įgaliojimų, trūkumai.
10. EDAPP supranta, kad būtina patobulinti Eurojusto teisinį pagrindą, kad jis taptų veiksmingesnis. Eurojustas — besivystanti organizacija. Jo vaidmuo kriminalinių nusikaltimų tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo srityse didėja ir turėtų didėti, kad Eurojustas taptų svarbus subjektas šioje srityje.

Eurojusto padėtis informacijos požiūriu

11. Komunikate pabrėžiama, kad nepaprastai svarbu turėti prieigą prie informacijos. Todėl logiška, kad nemažai iniciatyvoje pasiūlytų pakeitimų susiję su Eurojusto padėtimi informacijos požiūriu⁽⁷⁾. Šioje nuomonėje EDAPP ypač daug dėmesio skirs šiam klausimui, kadangi jis yra susijęs su asmens duomenų rinkimu, saugojimu ir keitimusi jais. Todėl taip pat labai svarbu tai, kad antroje komunikato dalyje dėmesys skiriamas Eurojusto ir kitų teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srities subjektų santykiams. Iniciatyvoje šių santykiui gerinimui taip pat teikiama pirmeilės svarbos; šis aspektas bus labai reikšmingas šioje nuomonėje.
12. EDAPP atkreipia dėmesį į tai, kad iniciatyvoje esama nuostatų, kurios ypač glaudžiai susijusios su asmens duomenų rinkimu, saugojimu ir keitimusi jais:
 - 9 straipsnio 4 dalyje Eurojusto nacionaliniam nariui suteikiama neribota prieiga prie daugelio registrų.
 - 9a straipsnyje apibrėžiami visapusiški nacionalinio nario įgaliojimai, įskaitant susijusius su padėtimi informacijos požiūriu.
 - Pagal 12 straipsnio 5 dalį Eurojusto nacionalinė koordinavimo sistema turi būti prijungta prie Eurojusto bylų valdymo sistemos.
 - Naujame 13a straipsnyje aptariama Eurojusto teikiama informacija nacionalinėms institucijoms.
 - 15 straipsnyje pateikti išsamūs sąrašai, susiję su duomenų tvarkymu, bus pakeisti negalutiniais sąrašais. 15 straipsnio 1 dalies 1 punktą papildytas naujos rūšies informacija ir bylų valdymo sistemos sąvoka.

⁽⁴⁾ OL C 54, 2008 2 27, p. 14.

⁽⁵⁾ OL C 53, 2005 3 3, p. 1.

⁽⁶⁾ 2007 m. spalio 23 d. Komunikatas, COM(2007) 644 galutinis. Toliau — komunikatas.

⁽⁷⁾ Terminas „padėtis informacijos požiūriu“ reiškia Eurojusto ir jo narių galimybes rinkti informaciją.

- Pagal 26 straipsnio 1a dalį kolegija gali atidaryti Europolo analizės darbo bylą ir dalyvauti ją tvarkant. Be to, 26 straipsnio 2 dalyje sudaromos palankesnės sąlygos Europos teisminiam tinklui, Frontex ir kitiems subjektams bendradarbiauti.
- 27a straipsnyje aptariami trečiųjų valstybių teismo bendradarbiavimo prašymai.
13. Šiomis nuostatomis išplečiamos asmens duomenų rinkimo, saugojimo ir keitimosi jais galimybės, taigi, kyla didesnis pavojus asmens duomenų apsaugai. Žinoma, ne visada galima išvengti pavojaus, nes pagal taikomas taisykles Eurojustui turi būti sudaryta galimybė veiksmingai vykdyti operatyvinę veiklą. Tačiau nustatydamas naujas nuostatas, kuriomis išplečiamos duomenų tvarkymo galimybės, Europos teisės aktų leidėjas turėtų užtikrinti tinkamą įvairių susijusių viešųjų interesų pusiausvyrą, atsižvelgdamas į proporcingumo principą.
14. Dėl to bet koku atveju šias taisykles reikia nustatyti remiantis galiojančių taisyklių trūkumų ir naujų nuostatų veiksmingumo, kurio tikimasi, analize. Nepaisant to, kad Komisija pateikia daug naudingos informacijos, būtent dėl pirmiau minėtos priežasties apgailestaujama, kad kartu su iniciatyva negauta dokumentų, kuriuose būtų pateikta tokia analizė. Pavyzdžiui, nepateikiama įrodymų apie tai, kad 15 straipsnyje išsamius sąrašus būtų reikalinga pakeisti negalutiniais sąrašais.
- Nacionalinės baudžiamosios teisės kontekstas**
15. Įrodymų poreikis yra dar didesnis atsižvelgiant į sudėtingą aplinką, kurioje Eurojustas turi veikti. Šiame Europos integracijos etape kriminalinių nusikaltimų tyrimai ir baudžiamasis persekiojimas priklauso nacionalinės teisės sričiai. Šios srities nacionalinė teisė grindžiama giliomis teisės tradicijomis; ji yra labai įvairi. Eurojusto užduotis — pagerinti optimalių tyrimų ir patraukimo baudžiamojon atsakomybėn veiksmų, kurie atliekami kelių valstybių narių teritorijose, koordinavimą geriant pagrindines teises ir laisves⁽⁸⁾.
16. Be to, Sprendime 2002/187/TVR nacionalinėms vyriausybės suteikiama daug galimybių veikti savo nuožiūra atliekant užduotis, susijusias su Eurojustu; pavyzdys gali būti statusas, suteikiamas nacionaliniams nariams.
17. Šios aplinkos pasekmės įvairios. Pirmiausia atrodytų, kad apriboti valstybių narių galimybes veikti savo nuožiūra būtų pagrįsta siekiant užtikrinti veiksmingą Eurojusto funkcionavimą. Pasiūlymo 2 straipsnio 2 dalyje padidinamas būtinasis

išteklių, kuriuos valstybės narės turėtų suteikti nacionaliniams nariams, lygis. Be to, naujame 9a straipsnyje siekiama sustiprinti nacionalinių narių statusą. Valstybės narės turi suteikti jiems atitinkamus įgaliojimus.

18. Antra, būtina atsižvelgti į tai, kad Eurojustas keičiasi informacija labai įvairiose sistemose, kuriose naudojimas šia informacija ir prieiga prie jos yra reglamentuojami skirtingų teisinių (ir konstitucinių) reikalavimų. Šiais reikalavimais neturėtų būti naudojamosi siekiant apriboti Eurojusto įgaliojimus rinkti ir saugoti informaciją bei ją keisti, ar tuos įgaliojimų apribojimus išlaikyti, tačiau tokioje sudėtingoje aplinkoje visos galimos pasekmės turėtų būti iš anksto tinkamai įvertintos ir apsvaistytos.

Lisabonos sutartis ir skubių pokyčių būtinybė: ar pokyčių reikia dabar?

19. Lisabonos sutartyje padaromi trys svarbūs pakeitimai, susiję su šia iniciatyva:
- a) Sutarties dėl Sąjungos veikimo 85 straipsnyje išplečiamos Eurojusto funkcijos, o 86 straipsnyje netgi numatomas esmingesnis funkcijos pakeitimas, t. y. Europos prokuratūros įkūrimas Eurojusto pagrindu (žr. taip pat šios nuomonės 8 dalį).
- b) Eurojusto teisinį pagrindą turi priimti Europos Parlamentas ir Taryba pagal įprastą teisėkūros procedūrą kvalifikuota balsų dauguma balsuojant Taryboje. Įgyvendinimui valstybėse narėse taikoma pažeidimų nagrinėjimo tvarka, nurodyta EB sutarties 228 straipsnyje (pagal Lisabonos sutartį — Sutarties dėl Sąjungos veikimo 260 straipsnis).
- c) Panaikinus ramsčių struktūrą, Eurojustas taps Europos Sąjungos organu, kuriam bus taikomos visos Sutarties dėl Sąjungos veikimo II antraštinės dalies bendro pobūdžio nuostatos, pavyzdžiui, nuostatos dėl skaidrumo ir duomenų apsaugos.
20. Kyla klausimas, ar prieš priimant iš dalies pakeistą Eurojusto teisinį pagrindą, pateiktą iniciatyvoje, nebūtų geriau palaukti, kol įsigalios Lisabonos sutartis.
21. EDAPP nuomone, yra svarių argumentų požiūriu, kad reikėtų palaukti iki įsigalios Lisabonos sutartis, naudai. Šie argumentai:
- a) Sutartyje sudaromos sąlygos visapusiškai įtraukti užduotis, paminėtas Sutarties dėl Sąjungos veikimo 85 straipsnyje⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Žr. 2002 m. vasario 28 d. Tarybos Sprendimo 2002/187/TVR, įkuriančio Eurojustą siekiant sustiprinti kovą su sunkiais nusikaltimais, antrą konstatuojamąją dalį.

⁽⁹⁾ Sutarties dėl Sąjungos veikimo 86 straipsnis šiuo atveju nėra toks reikšmingas, kadangi jis nebūtinai bus taikomas įsigaliojus Lisabonos sutarčiai.

- b) Pripažįstamas Europos Parlamento kaip lygiateisio teisės aktų leidėjo ir suinteresuotojo subjekto įvertinant Eurojusto veiklą vaidmuo ⁽¹⁰⁾.
- c) Sutartyje sudaromos sąlygos Komisijai ir Teisingumo Teismui kontroliuoti įgyvendinimą valstybėse narėse ir neleidžiamą, kad taikant naujas nuostatas būtų pasinaudota išimtimis, numatytomis Lisabonos sutarties 36 protokolo VII antraštinėje dalyje, kurioje numatoma, kad ribota Teisingumo Teismo kompetencija nesikeičia teisės aktų, kurie buvo priimti prieš įsigaliojant Lisabonos reformų sutarčiai, jeigu tie aktai nėra iš dalies pakeisti arba nėra praėję 5 metų.
- d) Joje sudaromos sąlygos atsižvelgti į ramsčių struktūros panaikinimo pasekmes; duomenų apsaugos srityje tokia pasekmė gali būti tai, kad Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ⁽¹¹⁾ galėtų būti taikomas Eurojustui.

III. NUOSTATOS DĖL ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO

Bendra sistema

22. Sprendimo 2002/187/TVR 14 straipsnyje nustatyta, kad Eurojustas, siekdamas atlikti savo užduotis, gali tvarkyti asmens duomenis neviršydamas savo kompetencijos. Be to, šiame straipsnyje daroma nuoroda į Europos Tarybos Konvenciją Nr. 108 ⁽¹²⁾, pateikiami keli bendrieji duomenų apsaugos principai ir numatyta, kad Eurojustas nustato su tyrimais susijusių duomenų indeksą ir gali sukurti laikinas darbinės bylas, kuriose yra asmens duomenų.

23. Iniciatyvoje nesiūloma nuorodą į Konvenciją Nr. 108 pakeisti nuoroda į Tarybos pamatinį sprendimą dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, apsaugos ⁽¹³⁾; joje jokių kitų būdų neužsimenama apie šį Tarybos pamatinį sprendimą ⁽¹⁴⁾. Siekiant nuoseklumo, EDAPP rekomenduoja Sprendimo 2002/187/TVR 14 straipsnį papildyti tokia nuoroda. Tokia nuoroda yra nepaprastai svarbi dėl to, kad

⁽¹⁰⁾ Žr. Sutarties dėl Sąjungos veikimo 85 straipsnio 1 dalies paskutinį sakinį.

⁽¹¹⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁽¹²⁾ 1981 m. sausio 28 d. Europos Tarybos Konvencija dėl asmenų apsaugos ryšium su asmens duomenų automatizuotu tvarkymu.

⁽¹³⁾ Naujausios viešai skelbiamos pasiūlymo dėl Tarybos pamatinio sprendimo redakcijos data — 2007 m. gruodžio 11 d.; ji skelbiama Tarybos viešame registre.

⁽¹⁴⁾ Deja, pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos policijos biuro (Europolio) įsteigimo (žr. šios nuomonės 31 dalį) tokia nuoroda taip pat nedaroma.

Eurojustas keičiasi asmens duomenimis su nacionalinės valdžios institucijomis, kurioms Tarybos pamatinis sprendimas dėl asmens duomenų apsaugos bus teisiškai privalomas šiam sprendimui įsigaliojus valstybėse narėse.

Bylų valdymo sistema

24. Iniciatyvoje siūloma žodį „indeksas“ pakeisti žodžiais „bylų valdymo sistema“. EDAPP pritaria šiam pakeitimui, nes jis geriau atspindi Eurojusto praktiką. Juo paaiškinama, kad nuostatos (apribojimai), susijusios su asmens duomenų tvarkymu taikomos pačiai „bylų valdymo sistema“, o ne vien indeksui.
25. Iniciatyvoje siūloma pakeisti ribotus asmens duomenų, kurie gali būti tvarkomi pagal 15 straipsnio 1 ir 2 dalį, sąrašus panašiais, tačiau negalutiniais, sąrašais. 15 straipsnio 1 dalyje išbraukiamas žodis „tik“ ir įrašomas žodis „pavyzdžiui“. Tai yra nedidelis nenuoseklumas (kodėl tik 15 straipsnio 1 dalyje įrašyti „pavyzdžiui“?), tačiau, EDAPP nuomone, šis pakeitimas neturėtų būti įtrauktas į Sąjungos teisę. Šiuo pakeitimu be jokios adekvačios priežasties pakeičiamas sąrašo pobūdis, padarant neigiamą poveikį duomenų apsaugai ir teisiniam tikrumui ⁽¹⁵⁾.
26. EDAPP nesupranta, kodėl reikalingas šis pakeitimas, ypač turint galvoje, kad duomenų sąrašai yra jau pakankamai išsamūs. Jeigu nepaminėta konkreti duomenų kategorija, būtų geriau įtraukti šią kategoriją į patį sprendimą. Ši iniciatyva suteikia gerą galimybę tai padaryti; tai rodo pasiūlymas 15 straipsnio 1 dalį papildyti 1 kategorija.

Papildoma duomenų kategorija

27. Ši papildoma kategorija yra telefono numeriai, transporto priemonių registracijos duomenys, telefono linijų ir elektroninio pašto duomenų srauto duomenys, DNR duomenys ir nuotraukos; visi šie duomenys susiję su asmenimis, kurių atžvilgiu pradėtas nusikaltimo tyrimas arba vykdomas baudžiamasis persekiojimas dėl tam tikrų rūšių nusikaltimų. EDAPP supranta, kad yra poreikis tvarkyti tokius duomenis, tačiau iškelia kelis konkrečius aspektus, kuriuos reikėtų paaiškinti:

- a) DNR duomenų sąvoka nėra aiški. Labai svarbu, kad būtų aiškiai apibrėžta DNR duomenų sąvoka ir daromas skirtumas tarp DNR charakteristikų ir DNR duomenų, iš kurių galima gauti informaciją apie asmens genetines

⁽¹⁵⁾ EDAPP žino, kad Tarybos darbo grupėje šis klausimas taip pat buvo svarstytas; galimas dalykas, kad bus išlaikytas galutinis sąrašo pobūdis. Toks rezultatas būtų, be abejonės, sveikintinas.

savybes ir (arba) jo sveikatos būklę. EDAPP nuomone, Eurojustas galėtų apsiriboti DNA charakteristikų tvarkymu⁽¹⁶⁾.

- b) Dėl telefono linijų ir elektroninio pašto duomenų srauto duomenų nėra visiškai aišku, kurie duomenys įtraukiami, o kurie — ne. Ypač elektroninio pašto atveju nėra akivaizdaus skirtumo tarp srauto duomenų ir turinio duomenų. Ši problema pripažįstama diskusijose, susijusiose su Direktyva 2006/24/EB⁽¹⁷⁾ dėl duomenų saugojimo ir su šios direktyvos įgyvendinimu. Direktyvos 5 straipsnio 2 dalyje teigiama: „Pagal šią direktyvą duomenys, atskleidžiantys pranešimo turinį, negali būti išsaugomi“. EDAPP rekomenduoja Tarybos sprendimo 15 straipsnį papildyti panašiu paaiškinimu.
- c) Nuotraukos gali atskleisti neskelbtiną informaciją ne tik apie patį įtariamąjį, tačiau ir apie kitus asmenis, pavyzdžiui, liudytojus ar nukentėjusiuosius, kaip nurodyta 15 straipsnio 2 dalyje. EDAPP nuomone, turėtų būti užtikrinta, kad tvarkant nuotraukas būtų taikomos tokios pat apsaugos priemonės, kaip nurodyta 15 straipsnio 4 dalyje. 15 straipsnis turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas.

IV. SANTYKIAI SU IŠORĖS PARTNERIAIS

28. Inicijatyvos septintojoje konstatuojamojoje dalyje teigiama, kad taip pat būtina stiprinti Eurojusto pajėgumus dirbti su išorės partneriais, pavyzdžiui, Europolu, OLAF ir Frontex, taip pat trečiųjų šalių valdžios institucijomis.

29. Be to, 26 straipsnyje pateikiama keletas naujų nuostatų dėl santykių ir glaudaus bendradarbiavimo su kitais partneriais, pavyzdžiui, su Europos teisminių tinklu, Jungtinių situacijų centru, Interpolu ir Pasaulio muitinių organizacija. Skaitant iniciatyvos tekstą peršasi išvada, kad šis bendradarbiavimas visais atvejais gali būti susijęs su keitimusi asmens duomenimis. Todėl norėtųsi pateikti šias pastabas:

- a) Dėl Europos teisminio tinklo — šioje iniciatyvoje, taip pat iniciatyvoje dėl Tarybos sprendimo dėl Europos teisminio tinklo, pateikiamos tikslios bendradarbiavimo taisyklės; tai yra labai sveikintina.

⁽¹⁶⁾ Šiuo požiūriu žr. ankstesnes EDAPP nuomones, pavyzdžiui, Nuomonę dėl 15 valstybių narių iniciatyvos siekiant priimti Tarybos sprendimą dėl tarpvalstybinio bendradarbiavimo gerinimo, visų pirma kovos su terorizmu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu srityje (Priumo sutartis), 47–48 punktus.

⁽¹⁷⁾ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos Direktyva 2006/24/EB dėl duomenų, generuojamų arba tvarkomų teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas arba viešuosius ryšių tinklus, saugojimo ir iš dalies keičianti Direktyvą 2002/58/EB (OL L 105, 2006 4 13, p. 54).

- b) Jungtinis situacijų centras nėra nepriklausoma organizacija, o Tarybos padalinys, neturintis juridinio asmens statuso. Toliau turėtų būti svarstoma, kaip nustatyti tinkamus santykius, įskaitant reikiamas duomenų apsaugos priemones, su Jungtinių situacijų centru.

- c) Interpolo atveju EDAPP supranta, kad keitimasis informacija su Eurojustu konkrečiais atvejais bus būtinas. Inicijatyvos tekstui galima pritarti, tačiau būtų dar geriau, jeigu abiejų organų susitarimo nuostatas, susijusias su asmens duomenų tvarkymu, turėtų patvirtinti jungtinis priežiūros organas.

- d) Galiausiai EDAPP nesutinka, kad Eurojustas keistųsi asmens duomenimis su Pasaulio muitinių organizacija, nes neatrodo, kad būtų akivaizdus poreikis keisti tokia informacija. Jis siūlo iš iniciatyvos išbraukti 26 straipsnio 10 dalį arba bent jau užtikrinti, kad tekste būtų nurodyta, jog susitarimas nėra taikomas keitimuisi asmens duomenimis.

Bendradarbiavimas su Europolu

30. Dėl bendradarbiavimo su Europolu: iniciatyvoje esama naujų elementų, kurie daugiausia susiję su Eurojusto padėtimi Europolo analizės darbo bylomis⁽¹⁸⁾. Pasiūlytame 9a straipsnio 1 dalies c punkte nacionaliniams nariams suteikiami įgaliojimai atlikti užduotis, susijusias su Europolo analizės darbo bylomis. Pasiūlyta 26 straipsnio 1a dalis yra ypač svarbi, kadangi joje nustatoma, jog valstybės narės užtikrina, kad kolegija galėtų faktiškai pradėti tokią Europolo analizės darbo bylą ir galėtų dalyvauti ją tvarkant. Šis pasiūlymas yra iš esmės naujo pobūdžio, nes juo panaikinama situacija, kai Europolas ir Eurojustas dėl skirtingų savo teisinių pagrindų yra visiškai atskiri organai. Jie bendradarbiauja, pavyzdžiui, remdamiesi tarpusavio susitarimu, tačiau neturi tiesioginės prieigos vienas prie kito sistemų.

31. Pasiūlyme dėl Tarybos sprendimo dėl Europos policijos biuro (Europolo) įsteigimo nėra panašios į 26 straipsnio 1a dalį nuostatos, pagal kurią Eurojustas turėtų prieigą prie Europolo analizės darbo bylų ir galėtų dalyvauti jas tvarkant⁽¹⁹⁾. Atvirkščiai, to pasiūlymo 14 straipsnyje griežtai ribojamas dalyvavimas tvarkant ir analizuojant šias darbo

⁽¹⁸⁾ Analizės darbo bylos apibūdinamos pasiūlymo 14 ir 16 straipsniuose, kurie minimi šios nuomonės 31 dalyje. Inicijatyvos 26 straipsnyje naudojamas terminas „analitinės darbo bylos“ (netaikoma redakcijai lietuvių kalba).

⁽¹⁹⁾ 2007 m. vasario 16 d. EDAPP paskelbė nuomonę dėl šio pasiūlymo (OL C 255, 2007 10 27, p. 13). Naujausios pasiūlymo redakcijos data — 2008 m. balandžio 10 d.; ji skelbiama Tarybos viešame registre.

bylas. 14 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad tik analitikams leidžiama įvesti duomenis į atitinkamą bylą ir juos keisti, o visi analizės grupės dalyviai gali atlikti duomenų paiešką byloje.

32. Taip suformuojami du vienas kitam prieštaraujantys teisiniai įpareigojimai. Viena vertus, Europolas turėtų leisti dalyvauti tvarkant ir analizuojant šias bylas tik analitikams/analizės grupės dalyviams. Kita vertus, valstybės narės pagal Sąjungos teisę įpareigojamos leisti Eurojustui pradėti tirti bylas ir dalyvauti jas tvarkant. Neaišku, kuris įpareigojimas turėtų dominuoti. Siekiant teisinio tikrumo, Taryba būtinai turėtų vieną iš dviejų teisės dokumentų iš dalies pakeisti prieš juos galutinai priimdama. Abu dokumentai turėtų būti suderinti.

33. Šiomis aplinkybėmis taip pat reikia atsakyti į esminį klausimą. Ar Eurojusto kolegija būtinai turi aktyviai dalyvauti Europolo veikloje, ar užtektų, kad Eurojustas paprašytų Europolo pradėti analizės darbo bylą ir (arba) Europolas Eurojustui paprašius suteiktų jam informaciją, kaip kad daroma dabar pagal abiejų organų susitarimą?

34. EDAPP nuomone, dabartinėmis aplinkybėmis ir nesant aiškios ir viešos motyvacijos, reikėtų apsvastyti, ar nepakaktų išlaikyti esamą padėtį pagal galiojančius susitarimus, jeigu:

- a) tai nepakenks Eurojusto nacionalinių narių ir kolegijos padėties informacijos požiūriu;
- b) struktūrinės abiejų organų sąsajos yra pakankamai stiprios, kad būtų užtikrintas bendradarbiavimas ir išvengta darbo dubliavimosi ⁽²⁰⁾.

Toks sprendimas taip pat būtų palankus interesams, susijusiems su duomenų apsauga. Europolo ir Eurojusto kompetencijos sritys, susijusios su asmens duomenų tvarkymu (kas bus tvarkytojas? Kas kontroliuos?), išliks aiškiai atskirtos, o tai yra taip pat naudinga atsižvelgiant į skirtingas duomenų tvarkymo priežiūros sistemas — jungtiniai priežiūros organai yra skirtingi, kadangi Eurojusto jungtinių priežiūros organų sudaro teisėjai ⁽²¹⁾.

Bendradarbiavimas su trečiųjų valstybių valdžios institucijomis

35. Taip pat kyla klausimų dėl bendradarbiavimo su trečiųjų valstybių valdžios institucijomis. Jau galiojančios priemonės, nustatytos Tarybos Sprendimo 2002/187/TVR 27 straipsnyje, bus papildytos straipsniu dėl ryšių palaikymo teisėjų, komandiruojamų į trečiąsias valstybes (26a straipsnis), ir

straipsniu „Trečiųjų valstybių teismo bendradarbiavimo prašymai“ (27a straipsnis).

36. EDAPP pritaria šioms naujoms nuostatom, tačiau prašo skirti ypatingą dėmesį duomenų apsaugos trečiojoje valstybėje lygiui, kuris aptariamas Sprendimo 2002/187/TVR 27 straipsnio 4 dalyje. EDAPP rekomenduoja pasinaudoti siūlomu Tarybos sprendimo pakeitimu, kuriuo dar labiau išplečiamas keitimosi informacija su trečiomis valstybėmis mastas, ir Tarybos sprendime nustatyti adekvatumo įvertinimo tvarką. Šį įvertinimą turėtų atlikti Eurojusto kolegija jungtinio priežiūros organo pritimu.

V. PRIEŽIŪRA

37. Sprendime 2002/187/TVR pateikiamos išsamios nuostatos siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi duomenų apsaugos reikalavimų, taikomų Eurojustui. 17 straipsnyje aptariama duomenų apsaugos pareigūno pareigybė Eurojuste, o 23 straipsniu įsteigiamas jungtinis priežiūros organas, kuris kolektyviai stebi Eurojusto veiklą.

38. Inicatyvoje nepasiūlyta šių nuostatų, kurios gerai funkcionuoja, esminių pakeitimų. Pasiūlytas tik vienas nedidelis 23 straipsnio 10 dalies papildymas, kuriame teigiama, kad jungtinio priežiūros organo sekretoriatas turi turėti galimybę remtis sekretoriato, įsteigto Tarybos Sprendimu 2000/641/TVR, patirtimi ⁽²²⁾.

39. EDAPP palankiai vertina šį papildymą, dėl kurio asmens duomenų apsaugos priežiūra policijos ir teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje (šiuo metu trečiasis ramstis) galėtų tapti nuoseklesnė. Pasinaudojus kitų ES organų ir plataus masto informacinių sistemų patirtimi galima dar labiau pagerinti apsaugos kokybę.

Personalo duomenys

40. Dėmesio nusipelno ir kitas klausimas, susijęs su nuoseklumu. Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos policijos biuro (Europolo) įsteigimo ⁽²³⁾ 38 straipsnis yra susijęs su Europolo personalu. 38 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad Europolo direktoriui, direktoriaus pavaduotojui ir personalui taikomi Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatai (ir panašios taisyklės). Be to, 38 straipsnio 5a dalyje numatoma, kad Europolas taiko Reglamento (EB) Nr. 45/2001 nuostatas tvarkydamas asmens duomenis, susijusius su Europolo personalu. Tai apima ir tai, kad EDAPP stebi, kaip taikomas šis reglamentas.

⁽²²⁾ 2000 m. spalio 17 d. Tarybos sprendimas dėl jungtinių priežiūros duomenų apsaugos institucijų, įsteigtų pagal Konvenciją dėl Europos policijos biuro įsteigimo (Europolo konvenciją), Konvenciją dėl informacinių technologijų naudojimo muitinės tikslais bei Konvenciją dėl Šengeno susitarimo dėl laipsniško bendrų sienų kontrolės panaikinimo įgyvendinimo (Šengeno konvenciją), sekretoriato įsteigimo (OL L 271, 2000 10 24, p. 1).

⁽²³⁾ Naujausias tekstas, žr. 19 išnašą.

⁽²⁰⁾ Šiuo klausimu taip pat žr. 2007 m. lapkričio mėn. kovos su terorizmu koordinatoriaus pateiktą svarstymo dokumentą (Tarybos Dokumentas 15448/07).

⁽²¹⁾ Tarybos Sprendimo 2002/187/TVR 23 straipsnis.

41. EDAPP rekomenduoja Tarybai taikyti tokį pat požiūrį Eurojustui ir papildyti pasiūlymą tokia pačia nuostata dėl Europolo personalo asmens duomenų tvarkymo. Dar viena priežastis šiam požiūriui taikyti yra tai, kad nėra labai aišku, ar jungtinis priežiūros organas yra kompetentingas stebėti, kaip tvarkomi Europolo personalo asmens duomenys. Iš tikrųjų Sprendimo 2002/187/TVR 23 straipsnio 1 dalyje konkrečiai kalbama apie Eurojusto veiklos, nurodytos sprendimo 14–22 straipsniuose, stebėseną, o tai nebūtinai apima Eurojusto administravimo duomenis, pavyzdžiui, personalo duomenis.
42. Toks požiūris tuo labiau naudingas turint galvoje, kad įsigaliojus Lisabonos sutarčiai, pagal kurią panaikinama ramsčių struktūra, Eurojustas gali patekti į Reglamentą (EB) Nr. 45/2001 taikymo sritį ir bet kokių atveju jam bus taikoma Sutarties dėl Sąjungos veikimo 16 straipsnio 2 dalis, kurioje Sąjungos teisės aktų leidėjas įpareigojamas nustatyti visiems ES organams taikomas taisykles, reglamentuojančias asmens duomenų tvarkymą.

Konsultavimasis su jungtiniu priežiūros organu

43. Galiausiai iniciatyvoje pripažįstamas patariamasis jungtinio priežiūros organo vaidmuo. Kai kurie sprendimai gali būti priimti tik pasikonsultavus su jungtiniu priežiūros organu. Toks pripažinimas turi būti palankiai vertinamas. Kai kuriais aspektais šis vaidmuo galėtų būti dar labiau sutvirtintas įpareigojant Eurojusto kolegiją ne tik pasikonsultuoti su jungtiniu priežiūros organu, bet ir vadovautis jo patarimu (žr. pirmiau 29 ir 36 dalis).

VI. IŠVADOS

Dėl procedūros

44. EDAPP apgailestauja dėl to, kad valstybės narės jo nepaprašė konsultacijos, kadangi reikšminga iniciatyvos dalis yra susijusi su Eurojusto atliekamo asmens duomenų tvarkymo sąlygomis.

Dėl to, kad nepateiktas poveikio vertinimas

45. Kartu su iniciatyva turėjo būti pateiktas ne tik aiškinamasis memorandumas, bet ir poveikio vertinimas — abu šie dokumentai yra būtini didinant teisėkūros proceso skaidrumą ir apskritai gerinant jo kokybę. Šiais dokumentais galėjo būti pagrįstas poreikis skubiai iš dalies pakeisti Sprendimą 2002/187/TVR.

Poreikis patobulinti Eurojusto teisinį pagrindą

46. EDAPP supranta, kad būtina patobulinti Eurojusto teisinį pagrindą, kad jis taptų veiksmingesnis. Eurojustas — besivystanti organizacija. EDAPP pažymi:
- a) Pakeitimais išplečiamos asmens duomenų tvarkymo galimybės, taigi, kyla didesnis pavojus asmens duomenų apsaugai.
 - b) Eurojustas keičiasi informacija labai įvairiose sistemose, kuriose naudojimasis šia informacija ir prieiga prie jos yra reglamentuojami skirtingų teisinių (ir konstitucinių) reikalavimų.

Taip pat dėl šių priežasčių reikia nustatyti naujas taisykles, remiantis galiojančių taisyklių trūkumų ir naujų nuostatų veiksmingumo, kurio tikimasi, analize.

Lisabonos sutartis

47. Nuomonėje nurodomi keturi argumentai požiūriu, kad reikėtų palaukti iki įsigalios Lisabonos sutartis, naudai:
- a) Sutartyje sudaromos sąlygos visapusiškai įtraukti užduotis, paminėtas Sutarties dėl Sąjungos veikimo 85 straipsnyje.
 - b) Pripažįstamas Europos Parlamento kaip lygiateisio teisės aktų leidėjo ir suinteresuotojo subjekto įvertinant Eurojusto veiklą vaidmuo.
 - c) Sutartyje sudaromos sąlygos Komisijai ir Teisingumo Teismui kontroliuoti įgyvendinimą valstybėse narėse ir neleidžiama, kad taikant naujas nuostatas būtų pasinaudota išimtimis, numatytomis Lisabonos sutarties 36 protokolo VII antraštinėje dalyje.
 - d) Joje sudaromos sąlygos atsižvelgti į ramsčių struktūros panaikinimo pasekmes; tokia pasekmė gali būti tai, kad Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 galėtų būti taikomas Eurojustui.

Dėl nuostatų dėl asmens duomenų tvarkymo

48. Turėtų būti padaryta nuoroda į Tarybos pamatinį sprendimą dėl asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminių bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, apsaugos. Asmens duomenų, kurie gali būti tvarkomi pagal 15 straipsnio 1 ir 2 dalis, sąrašai turėtų išlikti galutiniai. Reikalingi paaiškinimai dėl naujų duomenų elementų, kuriais papildyta 15 straipsnio 1 dalies 1 punkte.

Dėl santykių su išorės partneriais

49. EDAPP nesutinka, kad Eurojustas keistųsi asmens duomenimis su Pasaulio muitinių organizacija.

50. Dėl santykių su Europolu: reikėtų apsvastyti, ar nereikėtų išlaikyti galiojančius susitarimus, jeigu:
- a) tai nepakenks Eurojusto nacionalinių narių ir kolegijos padėties informacijos požiūriu;
 - b) struktūrinės abiejų organų sąsajos yra pakankamai stiprios, kad būtų užtikrintas bendradarbiavimas ir išvengta darbo dubliavimosi.
51. Dėl bendradarbiavimo su trečiųjų valstybių valdžios institucijomis: rekomenduojama pasinaudoti siūlomu Tarybos sprendimo pakeitimu, kuriuo dar labiau išplečiamas keitimosi informacija su trečiomis valstybėmis mastas, ir Tarybos sprendime nustatyti adekvatumo įvertinimo tvarką.
53. EDAPP rekomenduoja įtraukti nuostatą, panašią į Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl Europos policijos biuro (Europol) įsteigimo 38 straipsnio 5a dalį, siekiant nustatyti, kad Europolas taiko Reglamento (EB) Nr. 45/2001 nuostatas tvarkydamas asmens duomenis, susijusius su Eurojusto personalu.
54. Palankiai vertinamos nuostatos dėl jungtinio priežiūros organo patariamojo vaidmens; šios nuostatos tam tikrais aspektais galėtų būti dar labiau sustiprintos.

Dėl priežiūros

52. EDAPP palankiai vertina pasiūlytą 23 straipsnio 10 dalies papildymą, kuriame teigiama, kad jungtinio priežiūros organo sekretoriatas turi turėti galimybę remtis sekretoriato, įsteigto Sprendimu 2000/641/TVR, patirtimi.

Priimta Briuselyje, 2008 m. balandžio 25 d.

Peter HUSTINX

*Europos duomenų apsaugos priežiūros
pareigūnas*